

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

2. Militanti Ecclesiæ, &c. Bulla quâ Quæsitores constituit, qui in illos
inquirant, qui bona ad Ecclesiam Gebennensem pertinentia occupâssent,
eosque pro rei natura puniant: anno 1524.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74514](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74514)

libus vel specialibus quorumcunque tenorum existerent, per quæ litteris ipsius Leonis Prædecessoris, si desuper confectæ fuissent, non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeret quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda esset in eisdem litteris mentio specialis. Proviso, quod propter unionem, annexionem & incorporationem prædictas, dicta parochialis Ecclesia debitis non fraudaretur obsequiis, & animarum cura in ea nullatenus negligetur, sed ejus congruè supportarentur onera consueta, idem enim Leo Prædecessor, prout erat, irritum decrevit & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attemptatum forsitan erat eatenus, vel impostero contingeret attemptari.

Ne autem de absolutione, unionem, annexionem, incorporationem & decreto prædictis, pro eo quod super illis, dicti Leonis Prædecessoris ejus superveniente obitu, litteræ confectæ non fuerint, valeat quomodolibet hæsitari, dictique Capitulum illorum frustrantur effectu, volumus & dicta auctoritate Apostolicâ decernimus, quod absolutio, unio, annexio, incorporatio & Decretum Leonis Prædecessoris hujusmodi, perinde à dicta die quarto Cal. Julii suum sortiantur effectum, ac si super illis dicti Leonis Prædecessoris litteræ, sub ejusdem diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur, quodque præsentis litteræ ad probandum plenè absolutionem, unionem, annexionem, incorporationem & Decretum Leonis Prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleesimo Quingentesimo, vigesimo tertio, Sexto Cal. Decembris, Pontificatus nostri anno primo.

A. Luseus.

II.
Ex Arch.
Reipubl.
Genev.

Balla quâ Quæstiores constituit, qui in illos inquirent, qui bona ad Ecclesiam Gebennensem pertinentia occupassent, eosque pro rei natura puniant: anno 1524.

CLEMENS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei, diversis & singulis Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis Filiis Abbatibus, Prioribus & aliis Personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, nec non Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorundem Archiepiscoporum & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in Spiritualibus generalibus ubilibet constitutis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Militanti Ecclesiæ, licet immeriti, disponente Domino, præfidentes, circa curam Ecclesiarum & Ecclesiasticorum beneficiorum omnium solertiam reddimus indefessam, solliciti, ut juxta debitum pastoralis Officii eorum occurramus dispendiis & profectibus, divinâ cooperante clementiâ, salubriter intendamus; Sanè dilectorum Filiorum Præpositi, Cantoris, Sacristæ & Capituli, singulorumque Canonicorum ac aliarum personarum Ecclesiæ Gebennensis, nec non Vicariorum Capellanorum, etiam habitatorum nuncuparorum, & Beneficiorum perpetuorum, in eadem conquestione accepimus; Quod nonnulli Archiepiscopi & Episcopi, alique Ecclesiarum Sineati, eorumque Officiales & Vicarii, nec non alii Clerici & Ecclesiasticæ personæ, tam Seculares, quam diverforum,

etiam Mendicantium Ordinum & Militiarum Religiosæ, exemptæ, & non exemptæ, nec non Reges, Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites & Laici, eorumque Officiales, ac communia Civitatum & Universitates oppidorum, Castrorum, villarum & aliorum locorum, ac alia singulare personæ Civitatis & Diocesis, ac aliarum partium diverfarum, occuparunt & occupari fecerunt castra, villas, oppida, & alia loca, terras, domos, possessiones, decimas, donationes, jura, jurisdictiones, feuda, dominia, privilegia, exemptiones & indulgæ, nec non fructus, redditus & proventus, ac alia bona Mensæ Capitularis, nec non Præposituræ, Cantoriæ, Sacristiæ, ac Canonicatum & Præbendarum dictæ Ecclesiæ, ac eidem Mensæ unitorum, & nonnullorum aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura Secularium & diverforum Ordinum Regularium; Qui dicti Præpositus, Cantor, Sacrista, Canonici, Personæ, Vicarii, Capellani, Beneficiati, etiam ex certis dispensationibus, & concessionibus Apostolicis, in titulum & commendam, ac alias in prædicta & diversis aliis Ecclesiis & locis obtinent, & nonnulla alia bona mobilia & immobilia, Spirituality & Temporalia ad Mensam, nec non Præposituram, Cantoriam, Sacristiam, Canonicatum, & Præbendas, ac unita & alia beneficia, nec non Præpositum, Cantorem, Sacristam, Canonicos, Personas, Vicarios, Capellanos & Beneficiarios præfatos, tam ratione personarum suarum quam Præposituræ, Cantoriæ, Sacristiæ, Canonicatum & Præbendarum, ac Beneficiorum prædictorum, quam alias communiter vel divisim pertinentia, & ea detinent indebitè occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium vel favorem; Nonnulli etiam Civitatum, & Diocesum ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eisdem Præposito, Cantori, Sacristis, Capitulo, Canonicis, Personis, Vicariis & Capellanis ac Beneficiatis, super prædictis castris, villis, oppidis, & locis aliis, terris, domibus, possessionibus, legatis, decimis, donationibus; juribus; jurisdictionibus; feudis & dominis ac fructibus, redditibus & proventibus eorundem, & quibusdam aliis bonis mobilibus & immobilibus, Spiritualibus & Temporalibus, nec non diversis pensionibus annuis super certis fructibus, redditibus & proventibus Ecclesiasticis eis assignatis, ac pecuniarum summis & rebus aliis eis debitis, illarumque libera perceptione & solutione; Nec non privilegiis, exemptionibus & indulgæ, eis & dictæ Ecclesiæ, tam à Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, quam alias ritè à Regibus & aliis Principibus concessis, ac aliis rebus ad Mensam, Præposituram, Cantoriam, Sacristiam, Canonicatum & Præbendas, ac alia beneficia, nec non Præpositum, Cantorem, Sacristam, Canonicos, Personas, Vicarios, Capellanos & Beneficiatos, communiter vel divisim, ut præfertur, spectantibus, multiplices injurias inferunt & jacturas. Quare dicti Præpositus, Cantor, Sacrista, Capitulum, Canonici, Personæ, Vicarii, Capellani, & Beneficiati nobis humiliter supplicarunt, ut cum eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, providere eis, super hoc paternâ diligentia curaremus.

Nos igitur adversus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores & injuriatores hujusmodi, illo volentes præfatis Præposito, Cantori, Sacristæ, Capitulo, Canonicis, Personis, Vicariis, Capellanis, & Beneficiatis, remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas & aliis aditus committendi similia præcludatur, Univerfitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo, aut unus vestrum pro vel alium seu alios, etiam si sint ultra loca, in quibus deputati estis Conservatores & Judices, Præposito, Cantori, Sacristæ, Capitulo, Canonicis & Personis

Ecclesie huiusmodi, ac in illa Vicariis, Capellanis & Beneficiatis perpetuis, presentibus & futuris, efficacis defensionis presidio assistentes, non permittatis eos seu eorum aliquem super his ac privilegiis, exemptionibus, & indultis predictis, nec non quibuslibet aliis bonis & iuribus ad Praepositum, Cantorem, Sacristam, Capitulum, Canonicos, Personas, Vicarios, Capellanos & Beneficiatos, nec non Mensam, Praeposituram, Cantoriam, Sacristiam, Canonicatus & Praebendas, ac eidem Mensae unita, & alia per ipsos Praepositum, Cantorem, Sacristam, Canonicos, Personas, Vicarios, Capellanos & Beneficiatos obtemperata praedicta, & quae eos obtinere, ac dicta Mensae uniri pro tempore contigerit, Beneficia Ecclesiastica, Secularia & Regularia quaecunque, communiter vel divisim, ut praemittitur, nec non super libera perceptione & solutione pensionum annuarum ac pecuniarum, summarum & rerum aliarum, eis pro tempore reservatarum & debitarum, ab eisdem & quibuslibet aliis indebitè molestari, vel eis gravamina seu Damna, aut iacturas irrogari facere, dictis Praeposito, Cantori, Sacristae, Capitulo, Canonicis, Personis, Vicariis, Capellanis & Beneficiatis, cum ab eis vel Procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, de praedictis & aliis personis quibuslibet, super restitutione huiusmodi Castorum, Villarum, Oppidorum & aliorum locorum, terrarum, domorum, possessionum, legatorum, decimorum, donationum, iurium, jurisdictionum, feudorum, dominiorum & bonorum mobilium & immobilium, fructuum quoque, reddituum & proventuum, ac aliorum bonorum, nec non pensionum & pecuniarum, summarum & rerum aliarum eis pro tempore debitarum huiusmodi solutione, ac privilegiorum, exemptionum & indultorum praedictorum, nunc & pro tempore eis concessorum, observatione: Nec non de quibuslibet molestiis, iniuriis atque Damnis, praesentibus & futuris, in illis videlicet quae iudicalem requirunt indaginem, summarie, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura iudicii, in aliis vero ubi qualitas eorum exegerit iustitiae complementum, occupatores seu detentores, praesumptores & injuriatores huiusmodi, nec non contradictores quoslibet & rebelles, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis extiterint, quancumque & quotiescunque expedierit, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii Secularis, & nihilominus legitimis per vos super his habendis servatis processibus, eos quos censuras & poenas per vos pro tempore latas incurrisse vobis constiterit, ea incurrisse declaratis, & quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare curetis. Caeterum si per summariam informationem per vos super his habendam, etiam quoad loca in quibus occupatores, detentores, praesumptores, molestatores & injuriatores huiusmodi, ac alios quos praesentes litterae concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus, requisitionibus, inhibitionibus, ipsis ac citationibus de eis faciendis tutus non pateret accessus: Nos vobis monitiones, requisitiones & citationes ac inhibitiones quaslibet, per edicta publica locis affigenda publicis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad ipsorum monitorum, requisitorum, citatorum & inhibitorum notitiam pervenire valeant, faciendi, ac eisdem occupatoribus, detentoribus, praesumptoribus, molestatoribus, injuriatoribus, contradictoribus & rebellibus, ac aliis conversatoribus & iudicibus, etiam sub censuris & poenis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniarum, arbitrio vestra moderandis inhibendi, ac loca, ad quae eos declinare, & in quibus scienter stare permisi fuerint, Ecclesiastico interdictione subiiciendi, plenam & liberam concedimus earundem tenore praesentium facultatem, ac volumus & Apostolica auctoritate decernimus,

quod Monitiones, Requisitiones, Inhibitiones & Citationes huiusmodi sic factae perinde ipsos monitos, repositos, citatos, inhibitos ardeant, ac si eis factae, insinuae & intimatae praesentialiter & personaliter extiterint. Non obstantibus tam felicis recordationis Bonifacii Papae VIII. Praedecessoris nostri, quibus cavetur, ne quis extra suam Civitatem vel Dioecesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam diatam a fine suae Dioecesis, ad iudicium evocetur, seu ne Iudices & Conservatores a Sede deputati praedicta, extra Civitatem & Dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vires suas committere, aut aliquos ultra unam diatam a fine Dioecesium earundem trahere praesumant, & de duabus diatris in Concilio generali edita, dummodo ultra tres diatras aliquis auctoritate praesentium non trahatur, seu quod de aliis quam de manifestis iniuriis & violentiis & aliis, quae iudicalem requirunt indaginem, poenis in eos, si secus egerint, & in id procurantes adiectis, Conservatores se nullatenus intermittant, quam aliis quibuscunque Constitutionibus a Praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, tam de Iudicibus delegatis & Conservatoribus, quam personis ultra etiam certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis editis, quae possent in hac parte jurisdictioni aut potestati vestrae, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, quodque vos Filii, Canonici, Officiales ac Vicarii de personis, quae deputari possint Conservatores, non sitis, privilegiisque, Indultis & litteris Apostolicis quibuscunque Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus & piis Locis, Ordinibus, Militibus, Communitatibus, Collegiis, Universitatibus, etiam Studiorum generalium, Civitatibus, Castris, terris & locis, ac personis tam Ecclesiasticis quam Saecularibus, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, etiam Episcopali, Archiepiscopali aut alia majori dignitate seu auctoritate fulgentibus, ac Capitulis & Conventibus, nec non Regibus, Ducibus, & aliis Dominis temporalibus, etiam contra similes Conservatores per modum Statuti perpetui, etiam motu proprio & ex certa scientia ac de Apostolica potestatis plenitudine, etiam de non trahendo illis aut eorum subditis, extra eorum loca & dominia, aut coram aliis quam eorum Iudicibus & Conservatoribus, etiam vigore sive praetextu quarumcunque litterarum conservatoriarum, quibusvis personis ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam talibus, quod illis nullatenus derogari, aut alias praedictari possit, nisi de eis specialis, specifica, expressa & individua mentio fiat, & alias quomodolibet, aut sub quibusvis tenoribus & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriarum, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis concessis & confirmatis, ac in posterum concedendis & confirmandis, quibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialibus, specificis, expressis & individuis, ac de verbo ad verbum, non autem per Clausulas generales, idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut alia requisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum infererentur, praesentibus pro sufficienter expressis totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, seu si aliquibus communiter vel divisim a praedicta sit Sede indultum, quod interdicti, suspensi vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca ad iudicium advocari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi & de eorum personis, locis, ordinibus, militibus & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dicta Sedis indulgentia generali vel speciali, cuiuscunque tenoris extitit, per

quam præsentibus non expressam, vel totaliter non infertam vicem jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Cæterum etiam volumus, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico præpeditus, quodque à dat. præsentium sic vobis & unicuique vestrum in præmissis omnibus, & eorum singulis, cæptis & non cæptis, præsentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram vobis cæpta fuissent, & jurisdictione vestra & cuiuslibet vestrum de prædictis omnibus & singulis per citationem vel modum alium perpetuata legitime extitisset, & Constitutione prædicta semper Conservatoribus, & aliâ qualibet in contrarium editâ non obstante. Verum quia difficile foret præsentibus litteras ad singula, in quibus de eis fides forsân faciendâ fuerit, loca deferre, etiam volumus ac eadem auctoritate Apostolica decernimus, quod earum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & Sigillo alicujus Curie Ecclesiasticæ seu personæ in dignitate Ecclesiasticâ constitutæ, munitis, in iudicio & alibi, ubi fuerit opus, eadem profus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ, præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo Quingentesimo, vigesimo quarto, Pridie Non. Maji, Pontificatus nostri, anno primo.

Henrico VIII. Angliæ Regi titulum Defensoris Fidei confirmat: anno 1524.

CLEMENS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei, carissimo in Christo Filio nostro Henrico, Angliæ Regi illustri, Fidei Defensori, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Decet nos, dono Dei Altissimi, in ea positos specula, unde omnium, ac præsertim eorum, qui Principatus & Imperia à Deo Optimo Maximo obtinuerunt, longè & latè merita prospicere possumus, ita benemerentibus habere promptam gratiam, ut si vè nostra iudicatio, quid & quantum unicuique tribuendum sit, & in iudicando sumus & in remunerando liberales, si vè Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum id fuit arbitrium, quoque libentissimo animo comprobemus. Cum igitur tu Fili noster carissime Henrice, non uno & altero præclare facto, sed perpetuo instituto Vitæ tuæ Regis maximi Virtutem ita undique perfectam & absolutam præstitis, ut & arma, quibus plurimum vales, & Doctrinam ac Sapientiam, ex qua summam Laudem es adeptus, ad Deum & Dei Religionem defendendam semper contuleris, Fideique Sanctæ etiam Libro adversus Lutheri Hæresim, mira eruditione & eloquentiâ edito, extiteris Defensor ac penè Patronus, Felicis Recordationis, Leo decimus, Prædecessor & Frater Patruelis noster, de Consilio Fratrum suorum (de quorum numero tunc eramus) Sententiâ, te, ad cætera tua nomina Regalia atque ampla, Fidei Defensorem voluit appellari; atque hoc eximio titulo, non tam laude hominum, quam ex cælesti commendatione deprompto, Serenitatem tuam insignivit; quod nos ab illo factum iustissimè ac sapientissimè agnoscimus. Cum enim tuam & in regendis Populis tibi creditis iustitiam, & in amplissima potestate, pari clementia temperandâ, moderationem, & Christianæ Religionis integram, puram, inviolatamque observantiam, in Deum quoque ipsum, & omnia quæ Dei sunt, admirabilem quandam pie-

tatem respicimus, cum intelligimus & cernimus, quantum in bello consilio & virtute polleas, in pace, ut omnia ad subditorum salutem dirigenda putes, quemadmodum tu unus propemodum Regum omnium, inaudita quadam magnitudine ingenii, duo diversâ Studia in unum conjuncta habeas, & quod in Doctrina & Sapientia positum quietem & suavitatem habet contemplationis, & quod in Tumultu Actionibusque Civilibus agitarum curam suscipit rectionis: In utroque verò usque adeo excellas, ut possis cum his, qui in singulis elaborarunt, maximis, & prudentissimis Principibus comparari. Hæc inquam de te cum cogitamus & agnoscamus, omnem humanam laudem, tua incredibili Virtute inferiorem statuamus necesse est: Atque hæc, tanto in te præstantiora admirabilioraque sunt, quod nullâ nequam querelâ violata, nulla commutatione voluntatis fuerunt interrupta, neque verò, aut privatæ cupiditatis causâ simulata, aut populari Gloriae data, sed vera & incorrupta virtus; nec Præmium aliud requisivit quàm semetipsam; & Theatrum unicum suæ Gloriae voluit esse Deum; Itaque in divinis ferme versata rebus; incredibilem quodammodo, & communi naturæ repugnantem celebritatem assecuta est: Nam Belli Labores & pericula ob eas causas suscipiuntur, ut aut ultio Injurie ab hostibus repetatur, aut plus habendi cupiditas expleatur, tu nullâ privatim læsus injuriâ, nullius rei alienæ appetens, ubi primum sensisti, Sanctam Sedem Apostolicam & Ecclesiasticam libertatem vocari in discrimen, tanquam pius Filius, Matris, tuam implorantis opem, voce excitatus, Bellum difficile atque arduum suscepisti, tuamque præstantissimam virtutem suis affectibus placatam & liberam alieni, acrem & animosam præbuiti: Deinde verò cum reconciliatis animis eorum, qui Sedi Apostolicæ vim afferebant, expediret Christianæ Republicæ arma ubique poni, tu quamquam Victor, & in hostium Agro, pluribus eorum jam urbibus expugnatis, Castra habens, in obtemperando tamen publicæ utilitati voluisti esse Princeps. Neque Armâ solum (id quod alii quoque egerunt, sed Victoriâ ipsam dimissisti; longè majorem & diviniorem Victoriâ nactus; vicili enim tuum animum, qui cæterorum omnium potuisset esse Victor. Ita cum cæteri Principes humanis quibusdam gradibus ad nobilitatem Famæ ascendant, tu ad singularem & inusitatam laudem cælestibus Operibus pervenisti. Secutum est tempus non minus damnosum Christianæ Fidei quàm turpe; quò (turbante Germaniam impiis & pravis Opinionibus Luthero) non mediocris in animabus Fidelium Labes facta est; quo tempore, tu cum armorum movendorum pro Fidei tutela occasionem non haberes, etiam præstantiora, & ad simile Opus accommodatiora, tui ingenii & Doctrinæ Arma vibrasti, Libroque, in Fidei Christianæ Sacramentorum defensionem, scripto ac divulgato, impiis Hæreticorum Conatibus obviam ivisti, qui quidem Liber, Sancto distante Spiritu, eis luminibus Ingenii scientiæque referuntur, ut facile appareat, optimam naturam quocunque se verteret ad omnia aptam esse, optimam verò voluntatem, etiam Dei ope & munere in cunctis felicem esse & fortunatam; Propter quæ omnia, Titulum illum, & cognomen Fidei Defensoris, Serenitati tuæ per supradictum Prædecessorem nostrum, iustissimis & plurimis rationibus delatum, Nos quoque in Apostolicæ Potestatis plenitudine, beati Petri, & illius veri Successores, ex certa scientiâ, & propria voluntate nostra; approbamus, confirmamus, tibi que perpetuum & proprium deputamus. Deum Optimum Maximum Servatorem iustorum Regum supplicibus votis deprecantes, ut tantum, & Fidei suæ Sanctæ tam beneficium Regem cum diuturna Salute & Vita, in ipsius Consiliis, & factis omnibus secundans, ad ex-